নাকৌলাই হজৰত মহম্মদক যিদৰে চিত্ৰিত কৰিলে সেয়াই যেন সকলো সীমা চেৰাই গ'ল। ইছলামধৰ্মী লোকসকলৰ বাবে ঈশ্বৰ পুৰুষ হজৰত মহম্মদ নাকৌলাৰ ছবিত হৈ পৰিল এগৰাকী ৰক্ত পিপাসু, নাৰী সংগপ্ৰিয় তথা শিশু নিৰ্যাতনকাৰী।

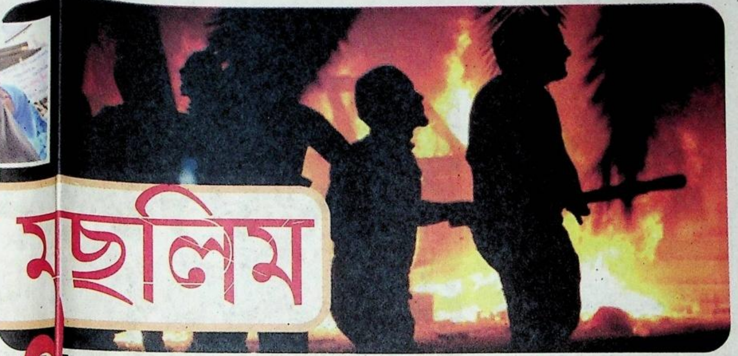

ইন'চেন্স অব্ মুছলিম

ধৰ্মীয় বিদ্বেষৰ এক জঘন্যতম দলিল

সাময়িকী | জিতুমণি পাঠক

বিগত কিছুদিন ধৰি এখন ছবিয়ে খলকনি তুলিছে সমগ্ৰ বিশ্বত। পূৰ্ণ দৈৰ্ঘ্যৰ ছবি বুলি ক'লে সঠিক নহ'ব, এটা চৈধ্য মিনিটৰ ভিডিঅ' মাত্ৰ। পূৰ্ণ দৈৰ্ঘ্যৰ ছবিখন দেখাৰ সৌভাগ্য (নে দুৰ্ভাগ্য!) মাথোঁ ঘটিছিল দহজন দৰ্শকৰ— হলীউডৰ কোনো এটি অখ্যাত প্ৰেক্ষাগৃহত। প্ৰচাৰৰ জাকজমকতাবৰ্জিত সেই প্ৰদৰ্শন সম্পৰ্কে কোনো সিমান জ্ঞাত নাছিল। তদুপৰি সেই অজ্ঞাত দহজন দৰ্শকেও তেওঁলোকৰ কোনো অভিব্যক্তি প্ৰকাশ কৰা নাছিল। এগৰাকী অখ্যাত পৰিচালকে কিছুমান অখ্যাত অভিনেতা-অভিনেত্ৰীক লৈ নিৰ্মাণ কৰা এখন ছবিৰ প্ৰতি অৱশ্যে কাৰো আকৰ্ষণ প্ৰকাশ কৰাৰো কোনো থল নাছিল।

কিন্তু হঠাতে পট পৰিবৰ্তন হ'ল। এই পৰিবৰ্তনৰ সূচনা হ'ল ইউ টিউবত আপলোড কৰা ছবিখনৰ কেইটামান ভিডিঅ' ক্লিপছক কেন্দ্ৰ কৰি। ইউ টিউবৰ আপলোডৰপৰা জানিব পৰা গ'ল ছবিখনৰ নাম— 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'। ইউ টিউবত যি চৈধ্য মিনিটৰ ভিডিঅ' আপলোড কৰা হৈছিল সেই ভিডিঅ' দুটাৰ শীৰ্ষক আছিল 'ৰীল লাইফ অব্ মহম্মদ' আৰু 'মহম্মদ মুভী ট্ৰেইলৰ'। এই দুয়োটা ট্ৰেইলাৰ আছিল 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ অংশ বিশেষ আৰু ইয়াক প্ৰদৰ্শন কৰাৰ উদ্দেশ্য আছিল ছবিখনৰ প্ৰচাৰ। ২ ছেপ্টেম্বৰ ২০১২ত ইউ টিউবত ছবিখনৰ ট্ৰেইলৰ ইংৰাজী সংস্কৰণ প্ৰচাৰৰ কিছুদিন পিছতেই পুনৰ আৰবী ভাষাত ডাব কৰি তাক আপলোড কৰা হ'ল। এইবাৰহে যেন ছবিখনৰ প্ৰযোজক-পৰিচালকৰ উদ্দেশ্য সাৰ্থক হ'ল। এখন অখ্যাত ছবিয়ে কঁপাই তুলিলে সমগ্ৰ বিশ্ব। সমগ্ৰ বিশ্বৰ মুছলমান সম্প্ৰদায় ক্ষুব্ধ হৈ উঠিল ছবিখনৰ বিৰুদ্ধে। চৌদিশে প্ৰতিবাদৰ ঢৌ বিয়পি পৰিল আৰু মুছলমান ৰাষ্ট্ৰসমূহত সেই প্ৰতিবাদে হিংস্ৰ ৰূপ ধাৰণ কৰিলে। আমেৰিকাত নিৰ্মিত হোৱা বাবেই আমেৰিকান লোকসকল হৈ পৰিল প্ৰতিবাদকাৰীৰ আক্ৰমণৰ লক্ষ্য। সেই আক্ৰমণত প্ৰাণ হেৰুৱাবলগীয়াত পৰিল সাধাৰণ আমেৰিকান নাগৰিকৰপৰা আৰম্ভ কৰি ৰাষ্ট্ৰদূতলৈকে। এনে এক অপ্ৰত্যাশিত পৰিস্থিতিৰ বাবে আমেৰিকা একেবাৰে সাজু নাছিল। চৌদিশে হ'বলৈ ধৰা ধন-জন, সা-সম্পত্তিৰ বৃহৎ পৰিমাণৰ ক্ষতিয়ে সচকিত কৰি তুলিলে আমেৰিকান প্ৰশাসনক। লগে লগে আমেৰিকান তদন্তকাৰী সংস্থা এফ বি আইৰ বাবে 'মষ্ট ৱাণ্টেড' অপৰাধী হিচাপে পৰিণত হ'ল এগৰাকী ৫৫ বছৰীয়া ব্যক্তি— নাকৌলা বেছিলি নাকৌলা। নাকৌলাই আছিল বিতৰ্কিত ছবি 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ নিৰ্মাতা, যাৰ বাবেই সমগ্ৰ বিশ্বৰ ওচৰত কলুষিত হ'ব লগা হ'ল আমেৰিকা তথা আমেৰিকাবাসী।

'ইনচেন্স অব্ মুছলিম'-এ সৃষ্টি কৰা বিতৰ্কৰ মূল কাৰণ হিচাপে গণ্য কৰা হৈছে ছবিখনত প্ৰকাশ পোৱা ইছলামবিৰোধী বক্তব্যক। হলীউডৰ এটি প্ৰেক্ষাগৃহত যেতিয়া দহজন লোকক দৰ্শক হিচাপে লৈ ছবিখন প্ৰদৰ্শন কৰা হৈছিল তেতিয়া ইয়াৰ নাম আছিল 'ইন'চেন্স অব্ বিন লাডেন'। ইয়াৰো আগতে ২০১১ চনত ছবিখন নিৰ্মীয়মান অৱস্থাত থকাৰ সময়ত ইয়াৰ নাম নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হৈছিল— 'ডেজাৰ্ট ৱাৰিয়ৰ' হিচাপে। পৃথিৱীলৈ এটা ধূমকেতুৰ আগমনে কিদৰে জনগোষ্ঠীয় লোকসকলৰ মাজত সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি কৰিছিল, তাকেই বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ ছবিখন নিৰ্মাণ কৰা হৈছে বুলি সেই সময়ত প্ৰকাশ কৰা হৈছিল। কিন্তু ছবিখন নিৰ্মাণ হৈ যোৱাৰ লগে লগে যেন সলনি হ'ল তাৰ নাম, সংলাপ আৰু বিষয়বস্তু। প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত কোনো ধৰণৰ ধৰ্মীয় আৱেগৰ প্ৰলেপ নথকা বুলি উল্লেখ থকা ছবিখনত পিছৰ পৰ্যায়ত বিশ্বই দেখিবলৈ পালে ইছলাম ধৰ্মৰ প্ৰতি প্ৰদৰ্শন কৰা তীব্ৰ বিদ্বেষ, বিষোদ্‌গাৰৰ চিত্ৰণ। ইছলামধৰ্মীসকলে ঈশ্বৰৰ প্ৰেৰিত দূত হিচাপে বিশ্বাস কৰা হজৰত মহম্মদৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ কৰাটোকে নাকৌলাৰ এক দুঃসাহসিক কাৰ্য বুলি ক'ব পাৰি, কিয়নো কোনো ইছলামধৰ্মী লোকেই নিবিচাৰে যিকোনো ৰূপতেই হজৰত মহম্মদৰ ছবি চিত্ৰিত হোৱাটো। কথা সিমানতেই থকা হ'লে হয়তো বিতৰ্কই ইমানলৈ আগ নাবাঢ়িল হয়। কিন্তু 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ত নাকৌলাই হজৰত মহম্মদক যিদৰে চিত্ৰিত কৰিলে সেয়াই যেন সকলো সীমা চেৰাই গ'ল। ইছলামধৰ্মী লোকসকলৰ বাবে ঈশ্বৰ পুৰুষ হজৰত মহম্মদ নাকৌলাৰ ছবিত হৈ পৰিল এগৰাকী ৰক্ত পিপাসু, নাৰী সংগপ্ৰিয় তথা শিশু নিৰ্যাতনকাৰী। হজৰতৰ অনুগামীসকলকো প্ৰদৰ্শন কৰা হ'ল ৰক্তপিয়াসী নিৰ্যাতনকাৰী হিচাপে। ইউ টিউবত ছবিখনৰ ট্ৰেইলৰ দেখাৰ পিছতেই প্ৰথম প্ৰতিবাদৰ জুইকুৰা জ্বলি উঠিল ইজিপ্ত আৰু লিবিয়াত। ইজিপ্ত আৰু লিবিয়াত জ্বলি উঠা ক্ষোভৰ জুইকুৰাই তাৎক্ষণিকভাৱে বিশ্বক অৱগত কৰালে 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম' নামৰ ক'লা ছবিখনৰ কথা। বিশ্বৰ মুছলমান ৰাষ্ট্ৰসমূহত বনজুইৰ দৰে বিয়পি পৰিল ক্ষোভ। প্ৰতিবাদে ধাৰণ কৰিলে হিংস্ৰ ৰূপ। ছবিখনৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে জড়িত সকলো লোকৰ প্ৰতিয়েই বিভিন্ন সংগঠনে জাৰি কৰিলে ফটোৱা।

ইছলামধৰ্মী লোকসকলৰ মতে 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'য়েই হৈছে ইছলামসকলৰ ওপৰত এতিয়ালৈকে কৰা আটাইতকৈ জঘন্যতম আক্ৰমণ।

'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ যিকেইটা ভিডিঅ' ক্লিপছ ইউ টিউবত আপলোড কৰা হৈছে তাৰে প্ৰথমটো ক্লিপছত দেখুওৱা হৈছে বৰ্তমান সময়ৰ ইজিপ্টক। ভিডিঅ'টোৰ প্ৰথমতে দেখা গৈছে ইজিপ্টীয় মুছলমানসকলে ইজিপ্টত বাস কৰা খ্ৰীষ্টানধৰ্মী লোকসকলৰ বাসগৃহসমূহ এটাৰ পিছত এটাকৈ জ্বলাই গৈছে আৰু সেই সকলো ঘটনাৰ নীৰৱ সাক্ষীৰূপে থিয় দি ৰৈছে ইজিপ্টীয় মুছলমান সুৰক্ষা বাহিনী। আক্ৰমণকাৰীৰ হাতৰপৰা নিজকে লুকুৱাই এজন ডাক্তৰ আৰু তেওঁৰ পৰিয়ালে গোপনে আশ্ৰয় লৈ আছে তেওঁলোকৰ নিজা বাসগৃহত। সেই সময়তে ডাক্তৰগৰাকীয়ে এটা কলম লৈ বগা ব'ৰ্ডখনত এটি সূত্ৰ লিখি উলিয়াই— Man+X=BT. ডাক্তৰগৰাকীয়ে ইয়াত 'BT'ৰে ইছলামিক সন্ত্ৰাসবাদীক নিৰ্দেশ কৰিছে, যিটো চিনেমাখনৰ পিছৰ পৰ্যায়ত ডাব কৰি উলিওৱা হৈছে বুলি নিশ্চিত কৰা হৈছে। ডাক্তৰজনে সূত্ৰটো লিখি উলিওৱাৰ পিছত এজনী সৰু ছোৱালীয়ে তেওঁ 'X' শব্দৰে কি অৰ্থ কৰিছে জানিবলৈ বিচাৰিছিল, তেতিয়া ডাক্তৰজনে উত্তৰ দিছিল যে সেই উত্তৰ তাই নিজেই বিচাৰি উলিয়াব লাগিব। ছবিখনৰ পৰৱৰ্তী কাহিনীয়েই যেন সেই 'X'ৰ অৰ্থ লাহে লাহে স্পষ্ট কৰি আনিছিল।

ভাইন থিয়েটাৰ য'ত প্ৰথম প্ৰদৰ্শন হৈছিল চলচ্চিত্ৰখনৰ

ভিডিঅ'টোৰ বাকীকেইটা ক্লিপিংছ ছবিখনৰ মূল চৰিত্ৰটোৰ ওপৰত কেন্দ্ৰীভূত হৈছিল যাক পিছত অভাৰ ডাবিঙৰ জৰিয়তে হজৰত মহম্মদ বুলি কোৱা হৈছে। এটা দৃশ্যত দেখা গৈছে হজৰত মহম্মদৰ পত্নী খাদিজাই মহম্মদক 'টোৰাহ' আৰু 'নিউ টেষ্টামেণ্ট'ৰ সংমিশ্ৰণ ঘটাই কোৰাণখন লিখি উলিয়াবলৈ পৰামৰ্শ দিছে। আন এটা দৃশ্যত দেখা গৈছে মহম্মদে গাধ এটালৈ আঙুলিয়াই কৈছে, 'এইটোৱেই প্ৰথম মুছলমান জন্তু।' ভিডিঅ'টো পিছত পৰীক্ষা কৰি জানিব পৰা গৈছে ছবিখনত থকা ইছলামবিৰোধী প্ৰায়বোৰ সংলাপেই পিছৰ পৰ্যায়ত নতুনকৈ ডাব কৰি উলিওৱা।

'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ বক্তব্যলৈ লক্ষ্য কৰিলে এটা কথা নিশ্চিত হ'ব পাৰি যে অতি পৰিকল্পিতভাৱেই নাকৌলাই ছবিখনক বিতৰ্কিত কৰি তুলিব বিচাৰিছিল। আনকি তেওঁৰ সৈতে কাম কৰা অভিনেতা-অভিনেত্ৰীসকলেও নাকৌলাৰ সেই উদ্দেশ্য সম্পৰ্কে জ্ঞাত হ'ব পৰা নাছিল। ছবিখনে চৌদিশে যেতিয়া ভীষণ বিতৰ্কৰে ভয়াবহ পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰিলে তেতিয়াই এজন এজনকৈ তেওঁলোকে নিজৰ মুখ খুলিবলৈ ল'লে। প্ৰকৃততে নাকৌলাই এখন ছবিৰ বাবেই যেন দুই ধৰণে চিত্ৰনাট্য প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছিল। অভিনেতা-অভিনেত্ৰীসকলে দাবী কৰা মতে, যি ধৰণৰ ইছলাম বিদ্বেষী সংলাপ তেওঁলোকৰ মুখেৰে কোৱা বুলি দেখুওৱা হৈছে, তেওঁলোকে কৰা চিনেমাখনত কিন্তু তেনেকুৱা কোনো সংলাপ নাছিল। অতি চাতুৰ্যৰে পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত নাকৌলাই সেইবোৰ ছবিখনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাইছিল। ছবিখনৰ অভিনেত্ৰী লি গাৰ্চিয়াই ইতিমধ্যে নিৰ্মাতা নাকৌলাৰ বিৰুদ্ধে লছ এঞ্জেলছৰ এখন আদালতত গোচৰ তৰিছে। অভিনেত্ৰীগৰাকীৰ মতে, ছবিখন নিৰ্মাণৰ সময়ত সেইখন ইজিপ্টৰ প্ৰাচীন সভ্যতাৰ ওপৰত নিৰ্মিত ছবি বুলিহে জানিছিল। কিন্তু পৰৱৰ্তী সময়ত সেইখনক এনেদৰে বিকৃত কৰি পেলোৱা হ'ল যে উপায়হীন হৈ তেওঁ আদালতৰ কাষ চাপিবলৈ বাধ্য হৈছে। অৱশ্যে তেওঁলোকৰ এনে ভাষ্যৰ পিছতো তেওঁলোকৰ ওপৰত থকা সংশয়ৰ ক'লা ডাৱৰ অকণো আঁতৰি যোৱা নাই। ছবিখনৰ সৈতে জড়িত সকলোৱেই বৰ্তমান আত্মগোপন কৰি থাকিবলৈ বাধ্য হৈছে।

'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'-এ এইদৰে ছবিৰ সৈতে জড়িত কলা-কুশলীৰ প্ৰতি যি প্ৰাণৰ সংশয় কঢ়িয়াই আনিছে বা ছবিখনে ইছলামধৰ্মী লোকসকলৰ অনুভূতিত আঘাত হানি সমগ্ৰ বিশ্বতে যি অশান্ত পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছে, তাৰ আঁৰত আছিল এগৰাকীয়ে ব্যক্তি— নাকৌলা বেছিল নাকৌলা। নাকৌলা হৈছে এক বহুৰূপী প্ৰৱঞ্চকৰ নাম। চিনেমাখনৰ দৰেই তেওঁ এগৰাকী বিতৰ্কিত ব্যক্তি। চিনেমাখনে নাম সলোৱাৰ দৰে ঘনে ঘনে তেওঁৰ নামো সলনি হয়। 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ নিৰ্মাতা হিচাপে তেওঁৰ নাম নাকৌলা বেছিল নাকৌলা। ইউ টিউবত ভিডিঅ'বোৰ আপলোড কৰাৰ সময়ত তেওঁৰ নাম আছিল ছেম বেছিল। তদুপৰি মাৰ্ক বেছলি ইউছেফ, নিক'লা বেছলি, ৰবাৰ্ট বেছলি, আৰউইন চালমেহ, মেথিউ নিক'লা, আহমদ হামদি, ডেনিয়েল কে কেয়াৰছমেন আদি তেওঁৰ অসংখ্য ছদ্মনাম। ২০১০ চনত বেংকৰ এক প্ৰৱঞ্চনাৰ গোচৰত তেওঁ ২১ মাহ কাৰাবাসো খাটিছিল। জন্মসূত্ৰে তেওঁ কপ্টিক খ্ৰীষ্টিয়ান যদিও চিনেমাখন নিৰ্মাণ কৰাৰ পূৰ্বে তেওঁ নিজকে এগৰাকী ইজৰাইলৰ ইহুদী বুলি পৰিচয় দিছিল। ইজিপ্টত জন্মগ্ৰহণ কৰা নাকৌলাই নিজৰ জন্মস্থান সম্পৰ্কেও জনাইছিল ভুল তথ্য। অনেক জালিয়াতিৰ গোচৰৰে অভিযুক্ত নাকৌলাৰ প্ৰৱঞ্চনাৰ শেষ বলি আছিল 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ কলা-কুশলীসকল। কলা-কুশলীসকলক সম্পূৰ্ণ অন্ধকাৰত ৰাখি নাকৌলাই 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ক এখন ইছলাম বিৰোধী ছবিত পৰিণত কৰিছিল।

'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ জৰিয়তে নাকৌলাই প্ৰতিষ্ঠা কৰিব বিচাৰিছিল যে আজি বিশ্বত বিয়পি পৰা ইছলামিক সন্ত্ৰাসবাদৰ আঁৰত এজনেই ব্যক্তি আছে, তেওঁ হ'ল ইছলামৰ ধৰ্মগুৰু হজৰত মহম্মদ। হজৰত মহম্মদক বাদ দিব পাৰিলেই ইছলামিক সন্ত্ৰাসবাদীসকল এজন— এজন প্ৰকৃত মানুহলৈ পৰিৱৰ্তিত হ'ব। 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম' বা 'ইন'চেন্স অব্ বিন লাডেন' নামৰ জৰিয়তে যেন নাকৌলাই ক'ব বিচাৰিছিল যে মুছলমানসকল বা বিন লাডেন সন্ত্ৰাসবাদী হোৱাৰ আঁৰত তেওঁলোকৰ কোনো দোষ নাই। ইয়াৰ সমস্ত দোষ তেওঁলোকৰ ধৰ্মগুৰু হজৰত মহম্মদৰ। এনে ধৰণৰ বক্তব্য নিঃসন্দেহে কাৰোবাৰ ধৰ্মীয় অনুভূতিত কৰা চৰম আঘাত। আৰু তাৰ বাবেই আজি ক্ষোভত জ্বলি উঠিছে সমগ্ৰ মুছলমান বিশ্ব।

নাকৌলাৰ অদ্ভুত কল্প-কাহিনীৰে নিৰ্মিত 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ক জাতি-ধৰ্ম নিৰ্বিশেষে বিশ্বৰ সকলোৱে একমুখে গৰিহণা দিছে। পূৰ্বতে নিজেও ধৰ্মীয় দ্ৰোহৰ দোষেৰে অভিযুক্ত চালমান ৰুশ্বদীৰ দৰে লেখকেও 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ক কৈছে— 'তথ্যহীন, ভিত্তিহীন এক আৱৰ্জনাৰ স্তূপ।' ছবিখনত প্ৰকৃততে নাই কোনো উপযুক্ত কাহিনী বিন্যাস বা অভিনেতা-অভিনেত্ৰীৰ চকুত লগা অভিনয়। অন্যান্য ক্ষেত্ৰতো কোনো কলা সুলভতাৰ দাবী কৰিব নোৱাৰে 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'-এ। অৱশ্যে তেনে কোনো মহৎ উদ্দেশ্য ৰাখি নাকৌলাই ছবিখন নিৰ্মাণ কৰাও নাছিল। তেওঁৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য আছিল বিতৰ্কৰ সৃষ্টি কৰি খ্যাতি অৰ্জন কৰা। 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ৰ জৰিয়তে নাকৌলাই যি কুখ্যাতি অৰ্জন কৰিলে তাৰ জৰিয়তে তেওঁ চিৰদিনৰ ছবিজগতৰ এগৰাকী অনাকাংক্ষিত ব্যক্তি হৈ ৰ'ব।

আগ নাবাঢ়িল হয়। কিন্তু 'ইন'চেন্স অব্ মুছলিম'ত নাকৌলাই হজৰত মহম্মদক যিদৰে চিত্ৰিত কৰিলে সেয়াই যেন সকলো সীমা চেৰাই গ'ল। ইছলামধৰ্মী লোকসকলৰ বাবে ঈশ্বৰ পুৰুষ হজৰত

যিটো চিনেমাখনৰ পিছৰ পৰ্যায়ত ডাব কৰি উলিওৱা হৈছে বুলি নিশ্চিত কৰা হৈছে। ডাক্তৰজনে সূত্ৰটো লিখি উলিওৱাৰ পিছত এজনী সৰু

নাকৌলা বেছিল নাকৌলা। নাকৌলা হৈছে এক বহুৰূপী প্ৰৱঞ্চকৰ নাম। চিনেমাখনৰ দৰেই তেওঁ এগৰাকী বিতৰ্কিত ব্যক্তি। চিনেমাখনে নাম

সন্ত্ৰাসবাদী হোৱাৰ আঁৰত তেওঁলোকৰ কোনো দোষ নাই। ইয়াৰ সমস্ত দোষ তেওঁলোকৰ ধৰ্মগুৰু হজৰত মহম্মদৰ। এনে ধৰণৰ বক্তব্য নিঃসন্দেহে